

*Artifices
egregii.*

rum abundantia colligunt, servantque, ossa canum, gallinarum plumas, porcorum fetas, imo & spurcissima quæque excrementa, quibus etiam mercimonia instituunt. in artibus mechanicis quam industrii artifices opificesque sint, satis superque testantur ea, quæ jam inde ad nos allata sunt, serica omnis generis vestis, vascula porcellana, arculæ illorum glutine & auro illitæ, vestes acu pictæ, aliaque ejusmodi, ex quibus tamen non optima quæque ad nos advehi solent. lignum ebum, ebur, corallium, succinum, jaspides, durissima marmora, alioque lapides pretiosos egregie elaborant. Succi- cini speciem ex pice fusa ita mentiuntur, ut vero genuinoque invidiam facere possit. jam pridem vitrum ex oriza conficere didicere mire perspicuum, attamen friabile, adeoque necdum cum nostro comparandum, ad illud tamen accedit proxime. multum nobis cedunt pingendi arte, quippe qui nec umbrarum rationes ac regulas, colorumque oleo temperandorum miscendorumve usum necdum sint assecuti. aves autem floresque ita tum coloribus, tum filis sericis acu textis exprimunt, ut naturam proxime sequantur, meritoque omnibus sint admirationi. Ibi ante Europæorum inventionem artis nauticæ ac magnetis usus antiquissimus, imo Typographiæ, tormentorum, pulverisque pyrii inventa nostris longe priora sunt, ut paulo ante insinuavi.

*Agricul-
tura.*

De agricultura vero quid loquar? eam ad certas reduxerunt regulas juxta varias qualitates terrarum: hanc unam maximi faciunt, absque reliquis artibus, sine hac homines vivere non posse nec injuria dictantes. eam ob rem magnis privilegiis agricolas ornant, ita ad laborandum hortantur & excitant, ut vix pedem terræ incultum squalere otiosumve patiantur. Vbi steriliores campi sunt, eos industria ac arte ad fertilitatem cogunt, eosdem, ne quotannis bis culti lassentur, restaurant ac fovent. si desint aquæ, excavatis fossis etiam ad longissima intervalla rivos è fluminibus deducunt, atque hinc tota fere Sinarum regio ubique naviculis pervia. aquas ex humiliore etiam loco attollunt facili instrumento ex quadratis asseribus constructo, magna vi ac copia aquas sorbente, eo fere modo quo apud nos fit per globulos catenæ ferreæ insertos.

*Rarus pi-
scandi
modus.*

Ad Sinarum monstranda ingenia rarum piscandi modum hic visum adjicere. avis apud eos est anser minor, corvo haud absimilis, collo prælongo, rostroque aquilino in

extremitate admodum incurvo. hæc pisces capere, ut canes lepores, docetur. collum annulo ferreo ita coarctant, ut majores pisces eo exceptos deglutire non valeat. eos piscator sibi extrahit. pisces grandiusculos, quos colli laxitas non capit, rostro arreptos elevat, piscatorique ut accurrat, cum strepitu ostentat. vidi quandoque tres aut quatuor aves ejusmodi uni pisci adhærentes, sibi- que mutuo ad prædam ferentes auxilium. ita sex ac plurimum librarum pisces capiunt. quia vero hæc piscatio magnum præbet piscatoribus lucrum, pro singulis avibus certum quoddam tributum coguntur pendere.

Domuum exstruktionem, ac magnificentiam, totiusque ædificii soliditate multum nobis cedunt, in turribus pontibusque struendis aut pares nobis, aut fortasse etiam superiores. præter altissimas elegantissimique operis turres, pontes multi sunt & artificio & magnitudine spectabiles. Domus tametsi non adeo splendidæ, ad usum tamen fere nostratibus sunt commodiores, atque intus mundiores. plures contignationes non amant, ut summum una subinde additur. quippe gradus scalasve ascendere laboriosum putant. infimam ædis partem omnes incolunt. eam commodo ordine in cænacula & cubicula distribuunt. quæ foris patent parum habent ornamenti, (si portam majorem, aliasque fores anteriores, quæ in divitum domibus satis splendidæ sunt, exceperis) interiora sua aménitate atque elegantia non carent. omnia illo glutine (cic dicunt) illita mire relucunt. ædes vulgo lignæ sunt, etiam palatia regia, ita tamen ut parietes è lateritio plerumque opere exsurgant, qui cænacula & habitationes solummodo separant: nam tectum ipsum columnis ligneis innititur, cujus tegulæ omnes argillacæ ut nostrates sunt. fenestras, ex quibus ad plateam pateat prospectus, nullas amant, imo hoc ingenuis indecorum ducunt. atria varia, aliis alia interiora struunt. secretissimum seu ultimum mulieres inhabitant, quarum ad modestiam ac cautelam arcta custodia omnes, ut ita dicam, Europæos exsuperat carceres.

Scientiarum varietate, perfectioneque multo nobis inferiores sunt, licet eas longe pluris, quam nostri æstiment. præter Astronomiam, (cujus judicariam partem maximi faciunt) vix quidquam habent veri, aut solidi. Philosophiam, quam Ethicam dicimus, jam ab antiquissimis retro temporibus, ex ipsis naturæ rationisque principiis ut- cum-

*Archite-
ctura.*

Scientia.